

Esterházy Kálmán, (galánthai gróf), orsz. képviselő, a kolozsvári színház egykori intendánsa, sz. 1830. jún. 7-én, *Nagy-iklodon*, Szolnok-Doboka vm., megh. 1916. febr. 9-én. Tanulmányait Kolozsvárott végezte. 18 éves korában mint önkéntes belépett a honvédhadseregbe, ahol Bem tábornok seregében huszár főhadnaggyá lépett elő. A véres nagyszebeni csatában osztrák ágyúgolyó szétzúzta a jobb karját, amelyet azután le kellett vágni. 1857. febr. 15-én ajánlatot tett a kolozsvári színház átvételére, de eredménytelenül. 1871-ben a kolozsvári Nemzeti Színház intendánsa volt, később ettől az állástól királyi kitüntető elismerés kíséretében vált meg, míg 1885. aug. havában újból elfoglalta.

Esterházy Miklós József gróf, főrendiházi tag, sz. 1839. dec. 5-én, megh. 1897. máj. 7-én. Katonai pályán működött, majd nagy passziójának, a sportnak szentelte életét. Nagy pártfogója, rajongója volt a művészetnek. Tatán színházat építtetett. Az »Ember tragédiája« díszletét ő festette meg Zichy Mihály terve után. 1891. januárjában a Színészegyesület nyugdíjháza részére 30.000 darab fedélcserepet ajándékozott. 1892. jún. havában a bécsi színészeti kiállításon előadandó »Ember tragédiája« díszleteire és jelmezeire 40.000 frt-ot adományozott.

Esterházy Miklós József herceg, sz. 1714. dec. 18-án, megh. 1790. szept. 28-án, *Bécsben*. Katonai nevelésben részesült. 1741-ben kamarás lett. 1765. okt. 15-én a Mária Terézia-rend középkeresztjét kapta. Ő építette Eszterházát Sopron megyében (1766—1769.) Galántán. 1760-ban színtársulatot alapított, melynek gr. Morzin, ennek halála után Haydn József volt az igazgatója. 1763-ban olasz társulatot szervezett a kismartoni kastély termében. 1765-ben Eszterházán színházat építtet 200 személy befogadására. Ezt a színházat — mely a művészi élet egyik legjelentékenyebb tényezője volt, — 1773. szept. 1-én Mária Terézia is meglátogatta, midőn Haydn »Philemon és Baucis« c. operája került színre. Volt e mellett még egy kis színháza is, a »marionette-színház«, melybe csak 80—100 személy fért el, itt gyermekek opera-paródiákat adtak elő. Nagy színházában 30 tagú zenekar

működött; komoly és víg olasz operák s német színdarabok voltak műsorába iktatva. Színházára évenként 40.000 frtot költött. Fia: *Pál (Antal)* is folytatta az előadásokat kisebb mértékben, 1790-től 1794-ig. Ennek fia: *Miklós*, sz. 1765. dec. 12-én, megh. 1833. nov. 25-én, *Comoban*. Nagy pártolója volt a zenének és a színészetnek, sajnos azonban csak a külföldi színészetet honosította meg kismartoni színházában. Van adat róla, hogy végre a hazai színészet felé is figyelt. 1804-ben ugyanis a kolozsvári színház építésére 1000 frtot adományozott. Halála után színháza feloszlott.

Esterházy Miklós herceg, nádor (1634.) állítólag udvarában színészeket tartott volna, akik valószínűleg angolországi eredetűek voltak.

Esterházy Miklós herceg, 1924. okt. havában a M. Kir. Operaház céljaira százmillió K-t adományozott.

Esterházy Pál (galánthai hg.) 1858-ban 12.000 frtot adott a Nemzeti Színház részére. 1836-ban pedig 200 frtot adományozott a zenekar részére, egy diapason beszerzése céljára.

Esterházy Pál herceg, 1924. dec. 6-án tízmillió K-t adományozott a Nemzeti Színház nyugdíjintézete javára.

Esti Emma, a Nemzeti Színház karénekesnője, színpályára lépett: 1870-ben.

Esti fényt úgy szolgáltatnak a színpadon, ha a szuffita és rivalda fehér és sárga világítását tompítás végett »behúzzák«, — azaz: csökkentik, a kék fényt pedig teljesen meghagyják.

Esti Komédia. Színházi és művészeti esti lap. Szerkesztette: Erényi Antalné. Helyettes szerkesztő: Gerő László. Első száma megjelent Budapesten, 1925. szept. 7—9. (Nemsokára megszűnt.)

Észak csillaga. Opera 3 felv. Irta: Scribe. Ford.: Havi Mihály. Zen. szerz.: Meyerbeer. Bem. 1856. jan. 31. a Nemzeti Színházban. Szereplők: Michaeloff: Kőszeghy Károly, Skavronszky: Fekter Ferenc, Katalin: Hollósy Cornélia, Praskovia: Bogya Róza, Danilovitz: Jekelfalussy, Gricenko: Benza Károly, Reynold: